

VEJEN FRISKOLE OG BØRNEHAVE

01-07-2024

Vejen Friskoles Børnehaves pædagogiske læreplaner

VEJEN FRISKOLES BØRNEHAVES PÆDAGOGISKE LÆREPLANER

De nye styrkede læreplaner

Ifølge dagtilbudsloven skal alle daginstitutioner udfærdige de nye styrkede læreplaner. Centralt for de nye læreplaner er, at de skal beskrive institutionens fælles pædagogiske grundlag og beskrive etableringen af et pædagogisk læringsmiljø hele dagen. Læreplanen skal blandt andet forholde sig til børn i udsatte positioner, forældresamarbejde, overgangen til skole og etableringen af en systematisk evalueringskultur.

Indholdsfortegnelse

Vejen Friskoles Børnehave - hvem er vi?	Side 2
Et pædagogisk læringsmiljø hele dagen	Side 3
Barnesyn, børneperspektiver og dannelse	Side 4
Børns leg	Side 5
Et bredt læringssyn	Side 6
Samspil og relationer	Side 7
Børn i udsatte positioner	Side 7
Evaluerende pædagogisk praksis	Side 8
Forældresamarbejde om børns trivsel, læring.....	Side 9
Sammenhængende overgange	Side 10
Det fysiske, psykiske og æstetiske børnemiljø	Side 11
Inddragelse og samarbejde med børnehavens forældrebest...	Side 12
Barnets alsidige personlige udvikling	Side 12
Social udvikling	Side 15
Kommunikation og sprog	Side 15
Krop, sanser og bevægelse	Side 16
Natur, udeliv og science	Side 18
Kultur, æstetik og fællesskab	Side 20
Fokuspunkter/nedslag	Side 23

Vejen Friskoles Børnehave - hvem er vi?

Vejen Friskoles Børnehave er en friskolebørnehave beliggende i Læborg nord for Vejen. Vi er normeret til 70 børn, og børnene kommer hovedsageligt fra nærområdet. Vi har dog også børn der kommer fra Bække, Brørup, Lindknud, Gesten og Vejen. P.t. er der ansat 1 pædagogmedhjælper, 1 lønnet studerende og 6 pædagoger, hvoraf den ene er daglig pædagogisk leder.

Børnehaven ligger i naturskønne omgivelser med gåafstand til skov og spejderhytte. Børnehaven er en naturlig del af "Vejen Friskole og Børnehave", og vi har et tæt samarbejde med skolen. Vi deltager hvert år i skolens motionsdøgn og skolens fødselsdag. Vi har også mulighed for at benytte skolens busser. Dette gør, at vi kan tage på spændende og lærerige udflugter, og forældre kan invitere os hjem til børnenes fødselsdage. Vores tætte samarbejde med skolen giver os optimale muligheder for at give børnene en god overgang til skole og dermed en god start på skolelivet.

Vejen Friskole og Børnehave tager afsæt i de Grundtvig/Koldske tanker og værdier. Værdier som fællesskab, dialog og fortælling. Børnehaven, og senere skolen, er en meget vigtig del af barnets dannelsesproces. Det er den ved, at den viderebringer barnet viden, oplærer barnet i bestemte færdigheder og hjælper barnet med at agere i et fællesskab. Sagt med andre ord: vi skaber rammerne for et læringsrum for barnet med afsæt i fællesskab, dialog og livsoplysning. Grundtvig betegnede denne proces for *dannelse og duelighed til livet her og nu*. Alt i alt en dannelsesproces, som skal øge barnets bevidsthed om deres eget store potentiale.

For os er forældrene vigtige samarbejdspartnere, der er med til at skabe rammerne i vores børnehave. I det daglige pædagogiske arbejde med børns trivsel og læring vægter vi at se og inddrage forældrene som aktive samarbejdspartnere, hvor børnenes trivsel og dannelse er vores fælles opgave.

Rent strukturmæssigt har vi valgt, at børnene er aldersopdelte på stuerne. Det vil sige, at de 3-årige er på samme stue, de 4-5-årige på en stue og de ældste 5-6-årige er i den ældste børnegruppe, hvor der arbejdes med forberedelse til børnenes skolegang. Denne struktur har vi valgt, da vi herved pædagogisk får større muligheder for at ramme børnene i deres nærmeste zone for udvikling.

Vi har til huse i ældre bygninger, og den ældste børnegruppe er i eget hus, der oprindeligt var den gamle kommunale børnehave. De to andre grupper er i skolens tidligere SFO-bygninger.

Bygningerne er nedslidte, og bestyrelsen har på denne baggrund besluttet at bygge en ny børnehave. Dette forventes påbegyndt i 2024.

Det Pædagogiske grundlag:

Et pædagogisk læringsmiljø hele dagen

I børnehaven er vi bevidste om, at når vi skal skabe et læringsmiljø af høj kvalitet, skal der tages højde for både strukturelle parametre og proces-elementer.

De strukturelle parametre, der skal tages højde for er normering, gruppestørrelser, organisering, personalets kompetencer og samarbejdsevner samt de fysiske rammer. Procesparametrene er relationerne mellem barn/barn, barn/voksen, dialog, tryghed, omsorg, trivsel, stimulering, deltagelse i fællesskabet og aktiviteter og

erfaringer. For at sikre kvalitet i institutionen vil ledelsen og personalet løbende reflektere og evaluere både de strukturelle parametre og proceselementerne. Dette gør vi ved at benytte både kvalitative og kvantitative evalueringsmetoder.

Da vores bygninger er af ældre dato og derfor nedslidte, er vi bevidste om, at vi skal gøre en indsats i forhold til indretningen af de fysiske læringsrum. Vi indretter rummene, så de sender et tydeligt signal om, hvad børnene kan lege med. Målet er at skabe forskellige rum, hvor børnene kan være kreative - eks. tegne, klippe, lime, male - og i andre rum, er der plads til konstruktionsleg, dukkekroge, udklædning, frisørhjørne, tumlepladser, læsehjørner, bil-rum med kørebaner, garager m.m. Rummene er ikke statiske, så hvis børnene viser tegn på, at de har andre interesser, der ville passe bedre til børnegruppen, ændrer vi på rummenes indretning. Evt. bytter om på legetøj, der har holdt pause i kælderen.

Udemiljøet, dvs. legepladsen og det omgivende nærmiljø, er også under stadig udvikling. Vi har overtaget en SFO- legeplads, og da vi skal til at bygge ny børnehave og dermed også får en ny legeplads, er det vores mål at skabe en læringsarena, der i højere grad understøtter børnenes motoriske, sociale og sproglige udvikling. Skoven er også et læringsrum, vi benytter jævnligt. Vi går ofte tur i skoven og besøger den nærliggende spejderplads eller tager bussen til omkringliggende søer, skove og andre udflugtsmål. Endnu et vigtigt læringsrum er vores mulighed for at benytte hallen, lokalområdet multihus. Dette har hver stue én gang om ugen mulighed for at benytte, og her trænes børnenes motoriske færdigheder.

I institutionen arbejder vi målrettet med børnenes trivsel, læring og dannelse. Læring sker hele dagen i de praktiske gøremål, såsom af- og påklædning, oprydning efter leg, bleskift, toiletbesøg, håndvask m.m. Vi vægter også det læringsmiljø, vi skaber i vores daglige samlinger. Her øves der turtagning, at lytte til andre, selv at fortælle, synge, rime, lytte til en fortælling, og vi har også gode snakke om dét at være en god ven, vi taler om følelser m.m. Et andet læringsmiljø, vi vægter højt, er leg. Vi skaber rammerne for, at der er plads til leg, rollelege, lege med en voksen. Dette er beskrevet i afsnittet 'Leg'.

Hver stue laver fast en månedsplan, denne placeres synligt for forældrene. Her er planlagt aktiviteter for den kommende måned, og forældrene får beskrevet, hvilket pædagogisk fokus vi har for måneden og evt., hvad børnene lærer i de forskellige aktiviteter. Vi ønsker hos os, allerede fra børnehavestart, at øve børnenes evne til at koncentrere sig inden for en rimelig tidsramme i forhold til børnenes alder og udvikling. Derfor stilles børnene jævnlige, og under guidning af det pædagogiske personale, overfor tegneopgaver, maleopgaver, klippe og klistre opgaver. Vi ynder her at styrke børnenes selvkontrol, evne til fordybelse, vedholdenhed og koncentrationsevne. Vi ønsker at vise barnet, at "øvelse gør mester". Vi tror på, at dette er med til at styrke udviklingen af barnets livsduelighed og gåpåmod, og senere, letter overgangen fra børnehave til skole.

Barnesyn, børneperspektiver og dannelse

Vi opfatter det enkelte barn som unikt med egne følelser, holdninger og drømme for fremtiden. Det betyder, at det enkelte barn skal involveres og have indflydelse på egen situation. Det er væsentligt at vide, at kun i relationer med andre og i tilknytning til andre kan barnet vokse og lære. Forældrene er de vigtigste voksne for barnet og har derfor hovedansvaret for barnets liv, udvikling og opvækst. Forældrene er inddraget i et reelt og ligeværdigt samarbejde med institutionen byggende på tillid, forståelse og respekt. Det pædagogiske personale er også vigtige relationer for barnet, og det er vigtigt, at barnet bliver mødt af voksne, der anerkender barnet og dets behov og kan give barnet omsorg og en tryghed.

Vores praksis tager afsæt i 3 læringsrum. Populært sagt om pædagogerne: "går foran", "ved siden af" eller "efter" børnene, når de leger og lærer. I læringsrum 1 forekommer aktiviteter, som er fastlagt på forhånd af det pædagogiske personale. I læringsrum 2 findes de aktiviteter, hvor børnenes ideer og forslag er med til at forme aktiviteten, eller hvor børnenes ideer gribes i nuet. I læringsrum 3 ligger den frie leg og de læringsmuligheder, som dén kan give.

Det har som udgangspunkt givet gode resultater, også når det handler om læringsstyrede tiltag og tilrettelagte pædagogiske projekter. Det pædagogiske personale sætter rammerne for indholdet, samtidig lytter vi til børnenes ideer og omsætter dem i det omfang det er muligt og giver mening for både barnet og den voksne. Børnenes stemmer har stor betydning, hvorfor

dialog og en nysgerrig tilgang til børnenes perspektiver er en naturlig del af den pædagogik, der praktiseres hos os.

Vi ønsker at medvirke til den gode fortælling hos barnet. På en sådan måde, at den periode, børnene har været i børnehaven, kan indgå som en positiv del af deres livshistorie og dannelse som er byggestenen for udviklingen af deres alsidige personlige udvikling. Derfor fører vi fra start til slut en mindeværdig mappe, barnets egen bog, der er med til at dokumentere barnets tid i børnehaven. Alle mennesker bærer rundt på en historie, det er fortællingen om os selv. Børnehavemappen som følger barnet alle de år, de er hos os, er blandt andet medskabert til denne fortælling.

Børns leg

Vores hverdage er tilrettelagt på den måde, at vi veksler mellem planlagte aktiviteter og leg. Da vi gerne vil lave mange spændende vokseninitierede aktiviteter med børnene, er det af og til en kunst for os at "huske" at sætte tid af til leg. Dét er vi dog blevet mere bevidste om.

Ved at være tæt på børnenes lege har det pædagogiske personale mulighed for at guide og understøtte de børn, der har brug for det. Vi organiserer også vokseninitierede lege. Det kan være lege som understøtter et særligt fokus eller blot en leg, som måske vil inspirere børnene til en ny retning.

Legen foregår i forskellige former, og ved at være tæt på børnenes lege har det pædagogiske personale mulighed for at rammesætte legen for at tilføje nye elementer eller verbalt at guide de børn, der stadigvæk øver sig i spillereglerne i rollelege. Det kan være lege, som understøtter rytmik og bevægelse, sprog, fantasien, eller har en form for inkluderende effekt på udsatte børn i gruppen. Legen er grundlaget for al udvikling af børns potentialer og legen er nødvendig for barnets udvikling og dannelsesproces gennem hele børnehavelivet.

Det pædagogiske personale skal sørge for, at der skabes en fornuftig balance imellem den børneinitierede leg og den vokseninitierede leg, samt at der skabes bedst mulige tidsrammer for børnenes leg.

Dagligt får den frie leg lov til at udvikle sig uden voksenindblanding. Stuernes læringsmiljøer er indrettet således, at den er afgrænset i legeområder, der tydeligt viser, hvad man kan lege med de forskellige steder. Vi har køkkenkroge, ridderborge, bondegårdsdyr, konstruktionslegetøj, huler m.m.

Regellege øves der allerede på fra barnet starter i børnehaven, eksempelvis "lille hund" og regellegens sværhedsgrad øges naturligt i løbet af børnehavetiden.

Vi oplever, at når børnene følges ad op gennem børnehavetiden med den samme gruppe i den samme alder, så giver det gode betingelser for

fordybelse i leg, og de bruger hinanden på tværs af køn, social og kulturel baggrund m.m. At børnene er på næsten samme alder gør, at vi kan tilrettelægge samlinger og aktiviteter til børnenes nærmeste udviklingszone. En 6-årig lærer ikke meget af at synge "Lille Peter edderkop", hvorimod de 3-årige vil blive udfordret over evne, hvis de skal synge "Sensommervisen", som de gør hos de ældste.

Et bredt læringssyn

I Vejen Friskoles Børnehave skal begrebet læring forstås som en dynamisk proces, hvor mange aspekter spiller sammen og danner en bred forståelse af begrebet læring. Læring sker gennem leg, relationer, planlagte aktiviteter og udforskning af naturen og ved at blive udfordret i nærmeste zone for udvikling. Børns kropslige, følelsesmæssige, sociale og kognitive udvikling og forståelse skal fremmes gennem gode læringsmiljøer. Hverdagen hos os er opdelt i mange rutiner og overgange, og vi ser alle disse som potentielle læringsrum.

Nogle læringsrum kræver mere nærvær fra de voksne end andre. Det pædagogiske personale arbejder på at støtte det enkelte barn eller gruppe i at opleve sig selv kompetent i forhold til at mestre de opgaver og udfordringer, som de står overfor. Nogle gange kræver det, at den voksne er stille på sidelinjen, andre gange skal den voksne gå forrest og vise vejen, inspirere og tage en form for lederskab. Nogle gange skal man få børnene til at undres og stille spørgsmål og andre gange stiller man selv spørgsmål til det, de laver. Det er vigtigt, at det pædagogiske personale bruger børnenes leg som pejlemærker for et læringspotentiale og et kommende læringsrum.

Hvad er børnene optaget af? Hvordan kan denne nysgerrighed omsættes til læring? Et eksempel på dette foregik på de ældste børns legeplads: børnene var i gang med en vokseninitieret aktivitet, da børnene opdagede nye muldvarpeskud og straks blev mere interesseret i disse frem for den igangværende aktivitet. De voksne greb børnenes initiativ og formiddagen kom i stedet til at handle om fordybelse i muldvarpens forunderlige liv. De kommende dage var børnene optaget af at tegne muldvarpe og finde viden om emnet på iPad'en (med voksenhjælp naturligvis)

Samspil og relationer

Hos os tager det pædagogiske personale udgangspunkt i, at dét at være barn har værdi i sig selv. Børn har ret til at udvikle sig i forskelligt tempo. Vi drager omsorg for børnene og udfordrer dem for at støtte dem i deres trivsel, relationer, læring, dannelse og udvikling. Vi sætter rammen for, at det skal være et godt børneliv, hvor der er plads, tid og ro til at være barn. Det pædagogiske personale giver barnet nærvær, omsorg og tryghed, som er forudsætningen for, at børnene trives og lærer. Vi er medskabere af et pædagogisk læringsmiljø, der muliggør, at børnene oplever nærhed og anerkendende relationer. Vi ser børnene som aktive medskabere af deres læring og udvikling, og dét er det pædagogiske personale medansvarlige for. Vi bruger et evalueringsredskab, der undersøger personalets relation til børnene. Relations-skemaet skal være med til at sikre gode og givende relationer mellem barnet og den voksne. Det er altid den voksne, der har ansvaret for relationen.

Det pædagogiske personales evne til at kunne mentalisere er vigtigt, når vi forsøger at forstå børnenes adfærd. Det er essentielt i vores relationsarbejde med børn ikke kun at tolke en adfærd ud fra eget perspektiv og egen habitus, men at reflektere over, hvad der mon ligger bag barnets adfærd.

Børn i udsatte positioner

For at vi i Vejen Friskoles Børnehave sikrer alle børns trivsel, udvikling, dannelse og læring, er det vigtigt, at vi som pædagogisk personale sætter fokus på, at det enkelte barn inkluderes og udvikles i de sociale fællesskaber. Dette gennem inkluderende læringsmiljøer. Vi som daginstitution skal have fokus på både barnet, den sociale kontekst og relationen mellem barnet og dets sociale kontekst. Det handler både om dét barn, som "flakker" omkring og ikke finder ind i et børne- eller vokseninitieret fællesskab, og dét barn, som har diagnoser eller andre udfordringer.

Hvis vi er bekymrede for børnenes udvikling og trivsel, så laver vi en DPU (Dansk Pædagogisk Undersøgelse), som kan klarlægge på hvilke områder barnet specifikt er udfordret. På baggrund af denne tilrettelægger vi en særlig indsats.

Børn med særlige behov har brug for at blive inkluderet og være så meget med i fællesskabet og de aktiviteter, der sættes i gang i børnehaven, som muligt. Nogle af disse børn har dog brug for ekstra struktur, guidning, pictogrammer, kuglestol og pauser f.eks. med en bog, et spil eller en iPad. Det kan være svært for det enkelte barn at rumme alle de indtryk, de får i børnehaven og derhjemme. Børn med ADHD, særligt sensitive og børn med andre udfordringer, kan have svært ved at rumme både alle de børn, der er i børnegruppen samt at deltage i de daglige lege og aktiviteter/ samling. Uderummet er derimod et godt læringsmiljø langt de fleste trives i.

Til at styrke inklusionen og fællesskabet benytter vi os i huset af konceptet "Fri For Mobberi", der har fokus på en tidlig og forebyggende indsats. Konceptet bygger på 4 værdier: tolerance, respekt, mod og omsorg. Materialet hjælper børnene til at få sat ord på deres følelser, udvikler deres empati, og de får samtidig et konkret redskab til hjælp (i form af en Bamseven). Foruden dette koncept bruger vi Anette Prehns koncept fra bogen "Hjernesmart Pædagogik", der kombinerer hjerneforskning med pædagogiske erfaringer og metoder. Vi benytter os af de konkrete redskaber som "amygdalauret", "glimmerflasken" og diverse sange. Gennem konkrete værktøjer og læren om amygdala/ hjernens spilleregler får børnene styrket deres empati, indre ro og selvkontrol. Vigtig læring, som er med til at udvikle deres personlige og sociale kompetencer.

I vores daglige arbejde med børn i udsatte positioner er det vigtigt med et godt samarbejde både med kolleger og forældre. Herved forstår vi en åben og god kommunikation i det daglige foruden faglige dialoger på personalemøder og stuemøder. Desuden er det vigtigt med et godt tværfagligt samarbejde med psykolog, socialrådgiver, sundhedsplejerske og fysioterapeut. Vi prioriterer en god overlevering til skole, for at det enkelte barn får en så god skolestart som muligt.

Evaluerende pædagogisk praksis

For at sikre et højt pædagogisk kvalitetsniveau i børnehaven kræver det en systematisk evaluerings- og refleksionskultur. Dette skabes via forskellige ledelsesmæssige redskaber. Vi anvender både kvantitative og kvalitative evalueringsmetoder. Kvantitativ dataindsamling kan være at give forældre et spørgeskema omhandlende et bestemt område, vi gerne vil udvikle os på.

I 2019 ville vi opkvalificere vores arbejde med overgange, mere specifikt ville vi undersøge forældres oplevelse af, om deres børn havde en god overgang fra børnehave til skole/SFO herunder om informationsniveauet var passende og forberedte børnehavebørnene godt nok, om børn blev mødt af kendte voksne i SFO og skole osv.. Svarene var yderst brugbare, så denne evalueringsform vil vi fortsat benytte fremadrettet.

Af kvalitative undersøgelsesmetoder bruger vi blandt andet aktionslæring. Det kan være store aktionslæringsforløb med hele personalegruppen eller, at vi laver enkelte prøvehandlinger, når vi skal undersøge kvaliteten af vores læringsmiljøer på stuen. Fokus er også på at opkvalificere

vores refleksionskultur. Det gør vi ved løbende at indsamle dokumentation med henblik på at udvikle vores pædagogiske læringsmiljøer.

Det pædagogiske personale på stuerne reflekterer dagligt over praksis. Vi er åbne for at sparre fagligt og supervisere hinanden ved behov. Vi er åbne overfor, at kollegaer skaber relevante ”forstyrrelser”, der kan stille krav til forandring af praksis. Dette forekommer naturligt i daglige samtaler og løbende evaluering omkring, hvilke behov gruppen har.

Vi anvender skemaer til at få overblik over børnenes kompetencer, såsom grov- og finmotorik, sprog, vente på tur, modtage beskeder m.m. Med afsæt i denne dataindsamling laver vi handleplaner for det enkelte barn, hvis der er behov, eller for hele gruppen, hvis der er behov for det.

På personalemøder benytter vi mere ledelsesinitierede evaluerings- og refleksionsmetoder, eksempelvis ”talestokken”, aktionslæring og vi arbejder med reflekterende teams ved specifikke problematikker.

Eksempelvis lavede det pædagogiske personale i den ældste børnegruppe en prøvehandling, der skulle undersøge, hvilken betydning det fik, hvis børnene fik mere medbestemmelse i forhold til, hvornår de ønskede at spise deres formiddagsmad. De havde desuden fokus på, hvad vi kunne gøre for at støtte flere børn i denne gruppe i at kunne mærke egne behov, følelser og hjælpe til at regulere temperamentet. Dette resulterede i nogle spændende observationer, der kunne bruges til fremtidig planlægning af den strukturelle kultur.

Forældresamarbejde om børns trivsel, læring, udvikling og dannelse

Når dato for opstart nærmer sig for et kommende børnehavebarn, inviterer vi det nye børnehavebarn og dets forældre til en opstartssamtale. Her ligger det os på sinde at skabe et godt kendskab til barnet såvel som forældrene. Det er vigtigt for os allerede her at skabe tillid i relationen til forældrene, da vi mener et godt forhold os imellem danner gode rammer for den ønskede og vigtige nære relation til barnet. Vi tilbyder alle forældre en samtale med barnets primærpædagog efter, at barnet har været i børnehaven et halvt år. Her orienteres omkring barnets opstart, og forventninger til hinanden italesættes. Forældre har altid mulighed for at bede os om et møde, hvis en ”garderobesnak” ikke er nok. Inden børnenes skolestart afholder vi en overleveringssamtale til skolen. Til dette møde deltager forældrene, primærpædagog, børnehaveklasselæreren og en repræsentant fra SFO'en.

En vigtig del af vores forældresamarbejde er rådgivning og vejledning. Det kan være samtaler omkring problemstillinger ift. barnets hverdag i børnehaven eller udfordringer i hjemmet. Vi laver regelmæssigt infobreve, hvor vi beskriver vores pædagogiske planer og fortæller, hvordan forældre kan bakke op hjemmefra.

Vi holder hvert år i august et stort forældremøde, hvor vi afholder valg til børnehavens forældrebestyrelse. Her har vi et tema/foredrag på programmet, hvorefter forældrene fordeler sig på deres børns respektive stuer, hvor de bliver orienteret mere detaljeret omkring deres barns hverdag. Vi hænger også regelmæssigt artikler op eller links til hjemmesider, hvor vi mener, forældrene kan indhente nyttig viden i forhold til børneopdragelse.

Børnehaven har sin egen forældrebestyrelse, i bestyrelsen sidder 5 forældrevalgte, 1 medarbejderrepræsentant samt børnehavelederen. Forældrebestyrelsens opgave er i samarbejde med ledelsen at fastsætte principper og rammer for børnehavens hverdag. Derudover deltager de i ansættelsessamtaler.

Bestyrelsen står også for en række sociale arrangementer, såsom en stor sommerfest med spisning, amerikansk lotteri, og hvor børnene optræder med sange fra deres hverdag. Der arrangeres også en Luciafest, hvor den ældste børnegruppe går Lucia, og der afsluttes med risengrødsspisning. Forældregruppen er også en stor del af skolens årlige julemarked. Dette er med til at danne bro imellem skolens og børnehavens forældregrupper. Disse arrangementer giver ofte et økonomisk overskud, som bliver brugt på nye legeredskaber og lignende til børnene.

Forældrebestyrelsen bliver på bestyrelsesmøderne orienteret omkring den daglige praksis, herunder pædagogiske overvejelser, daglige udfordringer, ansættelser m.m. og de bliver brugt som sparringspartnere for personalet. Hele forældregruppen forventes også at deltage i arbejdsledelse, som arrangeres på tværs af skole og børnehave. Udover, at der fysisk bliver repareret og istandsat, giver det også meget til det sociale fællesskab i forældregruppen, og det er et vigtigt element i at være forælder på en Grundtvig/Koldsk friskole.

Sammenhængende overgange

Det er vigtigt for os, at børn og forældre får en god børnehavestart. Vi samarbejder med dagplejerne i lokalområdet og har lavet aftaler om, at dagplejeren kommer på besøg i børnehaven mindst 4 gange inden barnet starter. Inden barnet starter, inviteres både barnet og forældrene til en opstartssamtale, hvor vi lærer barnet og familien at kende og familien lærer os at kende. For at barnet kan få en tryk start, sørger vi altid for, at barnet leger i en mindre gruppe med de samme børn og den samme voksen de første dage. Efter 6 måneder tilbyder vi forældrene en ½ års samtale, hvor vi får talt om, hvordan starten har været for barnet og italesætter forventninger til hinanden.

Overgangen til skole foregår på den måde, at de kommende skolebørn er samlet på en stue, og de sidste 6 måneder af deres børnehavetid er målrettet en skoleforberedende pædagogik. I tæt samarbejde med skolen, herunder børnehaveklasselæreren og SFO-personalet, har vi lavet en

køreplan for, hvordan børnene får en tryk start i skolen. Nedenfor ses et lille udpluk af alle tiltagene:

- Det sidste halve år arbejder vi mere målrettet med skoleparathed. Eksempelvis benytter vi det samme undervisningsmateriale ”Hop om bord”, som de anvender i skolen for at det er genkendeligt for børnene.
- Fra februar måned deltager de kommende skolebørn to gange om ugen til morgensamling på skolen.
- I februar er der orienteringsmøde på skolen for forældrene til de kommende skolebørn.
- I august måned deltager en pædagog fra den ældste børnegruppe et par gange om ugen i undervisningen i børnehaveklassen.
- Hver torsdag eftermiddag i juni måned er de kommende skolebørn på besøg i SFO’en.

Det fysiske, psykiske og æstetiske børnemiljø

Det fysiske, psykiske og æstetiske miljø, som vi tilbyder børnene i Vejen Friskoles Børnehave, har stor betydning for deres trivsel, læring og udviklingsmuligheder. Derfor er det vigtigt for os at skabe et inspirerende, udfordrende fysisk, psykisk og æstetisk børnemiljø, der fremmer børns trivsel og støtter deres læring og udvikling.

Det psykiske miljø

Det er meget vigtigt for os, at alle børn bliver tilgodeset og respekteret for de individer, de er. Alle børn skal have lige muligheder for udfoldelse og ret til at have egne behov. Ingen børn er ens, men alle skal behandles med lige rettigheder. Vi skal have en anerkendende tone i børnehaven, og det enkelte barn skal føle, at dét har betydning. Hvis et barn har specifikke problemer, er det børnehavens opgave at inkludere barnet på lige fod med resten af gruppen (hvis det er til barnets bedste).

En god dag i børnehaven er, når alle børn føler sig set af de voksne, og når barnet har gode rammer for leg med vennerne. Der skal være god grobund for at få venner. Det kan bl.a. opnås ved, at der er respekt omkring børnenes frie leg. Det er i dette ”rum”, at venskaber knyttes og at der bliver ”slebet kanter af”. Vi skal være i dialog med forældrene om børnenes hverdag og opfordre dem til at støtte børnenes venskaber herunder opfordre til legeaftaler.

Men udover de tætte relationer, de enkelte børn har indbyrdes, skal børnene også opleve, at de er med i et større gruppefællesskab. Det er børnehavens opgave at have fokus på dette for at styrke børnenes tolerance og sociale udvikling.

I vores børnehave er det vigtigt, at børnene er medspillere i deres hverdag. Gode ideer kan lige så godt komme fra børnene som fra de voksne. Børnene skal lære at lytte til hinanden, og de voksne skal lytte til børnene.

Det fysiske miljø

Børnene skal have mulighed for at ”erobre verden” gennem bevægelse, så de kan styrke bl.a. deres sanser og motorik. Dette er medvirkende til at styrke deres evner til at tilegne sig viden, nye erfaringer og give dem fysisk velvære. Børnene skal opleve glæden ved at bruge deres krop. De skal kunne udvikle deres grov- og finmotoriske færdigheder. Derfor er det vigtigt at have et stimulerende miljø, hvori børnene kan udfolde sig. Børnene skal grovmotorisk have mulighed for at løbe, cykle, gynges, hoppe, kravle, snurre og vippe. Finmotorisk skal de have mulighed for at bygge, konstruere, tegne, klippe, male, save, lege med perler m.m. Børnene skal lære, at sund mad er godt for kroppen, og at en god hygiejne er vigtig for, at vi ikke bliver syge.

Det æstetiske miljø

Børnene skal støttes i at skærpe deres æstetiske sans. Vi opfordrer børnene til at bruge alle deres sanser, det kan f.eks. være at lytte eller se farver og former. Vi mener, at musik og kunst indgår som en naturlig del af de indtryk, børnene skal præsenteres for i deres børnehavetid. De voksne har en opgave i at være åbne for indtryk og være med til at være nysgerrige sammen med børnene. Børnene skal have mulighed for at være kreative og eksperimentere i vores værksted.

Inddragelse og samarbejde med børnehavens forældrebestyrelse

For at inddrage børnehavens forældrebestyrelsen har vi igennem de sidste to år orienteret og inddraget bestyrelsesmedlemmerne på bestyrelsesmøderne omkring vores proces med de nye styrkede læreplaner. De er blevet orienteret omkring vores pædagogiske weekend, årsplanen og omkring efteruddannelsen af fyrtårne og leder. Bestyrelsesmedlemmerne har læst og godkendt vores nye styrkede læreplan.

Barnets alsidige personlig udvikling

I Vejen Friskoles Børnehave er vi aldersopdelt på 3 stuer. Dette mener vi, giver det pædagogiske personale de bedste og mest faglige/professionelle arbejdsbetingelser for at følge det enkelte barns udviklingsmæssige behov og skabe pædagogiske læringsmiljøer af høj kvalitet. Vi samler

alle børn på legepladsen dagligt. Her gives børnene rig mulighed for at lege aldersblandet. Ligeså har vi flere fælles emneuger og arrangementer årligt, hvor børnene blandes på tværs af alder.

Det pædagogiske personale skaber på stuen sammen en månedsplan ud fra den viden, der springer ud af ovenstående. Det er også ofte, at vi spontant følger gruppen eller enkelte børns spor, når vi laver aktiviteter med børnene, da vi erfaringsmæssigt oplever, at her opstår god læring - måske endda den bedste? I hvert fald øves det her at være omstillingsparat for såvel børn som voksne, når vi vælger at afvige fra planlagte emner og i stedet griber muligheden for den læring, som kommer i nuets tilstedeværelse. Dette indebærer også, at der ofte sættes meget tid af til leg, da vi mener, at legen har læringsmæssig værdi i sig selv.

Personalet taler dagligt om alderssvarende emner med børnene til samlinger, under spisningen eller spontant i mindre grupper i løbet af dagen. Børnene øver her selvkontrol, fx skal de sidde med fingeren oppe, hvis de har noget at tilføje til samlingen. Vi læser bøger om emner der fylder, opsøger ny viden på nettet, tegner det osv. Vi oplever, at børnene inddrager alderssvarende livsbegivenheder og interesser i deres lege og ofte ”gennemlever” de disse gentagne gange sammen med deres venner – og således opstår muligheden for at fæstne erfaringer i deres gryende selvudvikling og skabelsen af deres personlige udvikling og kompetencer gennem leg.

Når vi i Vejen Friskoles Børnehave vægter det Grundtvig/Koldske menneskesyn, er det bl.a. fordi, vi mener, at det har god værdi at tro på, at barnet/individet udvikles gennem fællesskabet. Det er gennem spejling af sig selv i fællesskabet, at barnet bliver opmærksomt på dets selvbillede og historie. Vi opfatter og behandler hinanden som ligeværdige mennesker – ikke ligestillede, men ligeværdige. Det betyder, at dialog, respekt og nærvær er værdier, der er i højsædet. De skal opleve, at vi ”vil” barnet, og at barnet har betydning. Derfor benævnes det selvfølgelig også, når barnet har været fraværende, og hvor skønt det er, at de igen er tilbage i flokken.

I alle grupper/stuer, er der i ugerne efter sommerferien prioriteret et fokus på at fortælle om sin ferie. Børnene får hver især en feriededel med hjem og skal i fællesskab med forældrene genfortælle gennem tegninger eller fotos, hvad de har oplevet og hvor de har været. Lige så inviterer vi gerne hvert enkelt barn til at fortælle om små og store oplevelser dagligt på samlinger.

Afholdelsen af barnets fødselsdag er for os en vigtig opgave i forhold til at støtte barnet i dets kulturelle dannelsesproces. Her gives en gave hver gang. Denne gave laver vi selv, ofte i samarbejde med barnet. Det

styrker klart barnets selvværd at være i fokus denne særlige dag og fodrer positivt på dets spirende selvfølelse. Det er endvidere altid en særlig og god oplevelse for såvel voksne som børn, når gruppen inviteres hjem, hvor de kan lege i barnets eget private miljø. Det giver i flere tilfælde det pædagogiske personale adgang til at komme endnu dybere i relationen. Dette kan skabe grobund for en mere tillidsfuld, åben dialog og kontakt til barnets forældre, hvilket kan forbedre betingelser for barnets daglige trivsel og udvikling.

Som pædagogiske værktøjer til at støtte op om ovenstående bruger vi fx at arbejde med ”Fri For Mobberi”. Vi dyrker også børneyoga og bruger viden indenfor den positive psykologi og den styrkebaserede pædagogik. I forhold til at arbejde med temperamentsregulering og selvkontrol, søger vi viden indenfor den neuroaffektive udviklingspsykologi og arbejder i perioder med den såkaldte ”hjernesmarte pædagogik”. Vi taler her åbent, særligt med de ældste børn, om hvordan hjernen er bygget op. Vi tegner den, synger om den og laver ”glimmerflasker” m.m. til hjælp, når et overstimuleret nervesystem skal beroliges. Personalet lægger vægt på at give mulighed for at udvikle børnenes kompetencer og modstandskraft (resiliens) til at klare udfordringer, tåle

nederlag og håndtere modstand. Det enkelte barn skal lære at mærke egne grænser og at kunne sige til og fra i forhold til disse.

Social udvikling

I Vejen Friskoles Børnehave er der plads til forskelligheder, uanset kultur, sproglige kompetencer, køn, levevis m.m. Det er igennem denne mangfoldighed børnene lærer at acceptere og forstå forskelligheder og finde deres egen identitet og plads i fællesskabet.

Barnet er igennem hele børnehavetiden i færd med at udvikle deres sociale færdigheder såsom empati, selvkontrol og evnen til at forstå de sociale spilleregler. Det er det pædagogiske personales opgave at skabe rammerne for denne udvikling. Børnene øver sig både gennem fri leg og vokseninitieret leg/aktiviteter, i konflikter og i kravsituationer. Det er den voksnes opgave at guide og støtte børnene.

Under vores samlinger øver de sig i at lytte til hinanden og turde være ”på”. Vi taler om venskaber, hvordan man er en god ven, og vi benytter det sociale træningsmateriale ”Fri For

Mobberi”. Gennem disse samlinger skabes der grundlag for deltagelsesmuligheder og følelsen af at høre til i et fællesskab.

3-4 gange om året holder vi emneuger. I disse uger er vi sammen på tværs af stuerne og børnene oplever nye sociale fællesskaber. Under disse emneuger kommer børnene også til at møde verden i et større perspektiv. Det kan være besøg på plejehjem, i kirken eller arbejde med emnet ”hvem er jeg?”. Dette er også med til at styrke børnenes sociale identitet og bidrage til deres demokratiske dannelsesproces.

Kommunikation og sprog

Sproglig bevidsthed, også kaldet sproglig opmærksomhed, betyder, at barnet kan se sproget ”udefra” således, at de kan rette deres opmærksomhed mod de enkelte ord, sætninger, stavelser, rim og enkeltlyde. Denne evne udvikles i

løbet af børnehavealderen og videre i skolealderen. Børn, der har en veludviklet sproglig bevidsthed, vil lettere kunne knække læsekoden.

Det sproglige skriftlige læringsmiljø starter i garderoben, hvor barnets navn står på både deres plads samt på deres kasse med ekstra tøj. Børnene møder skriftsproget rundt omkring i børnehaven i form af bl.a. plakater med alfabetet, yogabilleder med skrift, rim og remser, årshjul/kalender samt navneskilte. Navneskiltet bruges til at skrive efter, hvis de endnu ikke har lært at skrive deres navn. De to ældste grupper skriver selv deres navn på tegninger eller øver sig herpå. Nogle sender postkort fra deres ferie eller tegner/sætter billeder op på et ark og fortæller ud fra dette om deres ferie. Ved højtlesning peger personalet ind imellem på det, der læses således, at børnene bevidstgøres om læseretning. Når der tales om ugedage, måneder, årstid m.m. peges der igen på det skrevne ord.

På alle stuerne er der altid papir, farver, bøger og spil frit tilgængelig. Børnene opfordres ofte til at tegne og male og gerne det samme motiv (måske ud fra et bestemt emne). Der tales om hvordan og hvilke farver, der måske er mest oplagt. Fra børnene er ca. 4 år opfordres de til at øve sig i at skrive navn på tegningen samt selv skrive til- og fra kort til eks. julegaverne til Mor og Far.

Højtlesning og dialogisk læsning foregår ofte i grupperne både for den enkelte/få børn og større grupper, og gerne når der spises madpakker. Hver anden måned modtager hver gruppe en kasse bøger fra biblioteket, derudover besøger hver gruppe biblioteket regelmæssigt.

I hverdagen har vi generelt meget fokus på at sætte ord på og være i dialog med det enkelte barn, hvor det befinder sig udviklingsmæssigt. Det er vigtigt, at børnene udvikler et varieret og nuanceret sprog, og at vi støtter børnenes nysgerrighed og interesse for sproget, også skriftsproget.

Børnene er aldersopdelt i 3 grupper, og vi holder dagligt samling i grupperne. Her fortælles der historier, leges med ord, synges sange med og uden fagter, leges med rim og remser, sammensatte ord, billeder i rigtig rækkefølge, dialogisk læsning og meget andet. Til samling arbejdes der med materialet "Fri For Mobberi", hvor børnene bl.a. lærer at sætte ord på følelserne samt lærer at udvise mod, tolerance, respekt og omsorg. Børnene lærer at lytte og blive lyttet til.

Bevægelse er en vigtig del af sprogtiltagelsen hos børn, og jo mere kroppen og bevægelserne bliver inddraget i leg og læring, jo mere viden får vi opbygget og "lagret" i børnene. Nogle børn lærer bedst ved at røre og mærke ting, mens andre har brug for at gøre de ting, de lærer.

Børn med særlige behov, sprogvanskeligheder eller anden baggrund end dansk har vi en særlig tilrettelagt fokuseret indsats for sprogligt. Der laves sprogvurderinger og fokuspunkter, vi samarbejder med talepædagog og forældre og der arbejdes med børnene i små sproggrupper. Vi har et godt samarbejde med talepædagogen, der gerne giver gode råd til personale og forældre. Vores sprogansvarlige pædagog laver sprogvurderingerne på de børn, vi vurderer, har behov for dette. Vedkommende orienterer vedr. nyt materiale og deltager desuden i sprognetværk med 2 andre sprogansvarlige fra 2 andre private børnehaver, hvor der udveksles erfaringer og ideer.

Krop, sanser og bevægelse

Vedrørende udfordrende læringsmiljøer for krop og sanser har vi rige muligheder for at "træne", udvikle og udfordre børnene: på legepladsen, i multihallen samt i den nærliggende skov og natur.

Børnehaven benytter flere gange om ugen multihallen. Her leges diverse lege, der udfordrer børnenes kropsopfattelse, træner kropsspænding, reaktionsevne/opfattelsesevne, rum/retningsfornemmelse, sanserne, giver sociale relationer samt speed og fart. Derudover er der rig mulighed for at lave redskabsbane, leg med bolde, lave børneyoga og meget mere.

Skoven og den dejlige natur i nærheden giver rig mulighed for at udfordre børnenes motorik og sanser. Grupperne går ofte ture i naturen og til

den nærliggende spejderhytte. Alle sanserne udfordres, og det ujævne terræn er god motorisk træning. Samtidig oplever børnene at få styrket deres sociale og kommunikative kompetencer. Derudover har grupperne mulighed for at låne bussen, så andre naturlæringsmiljøer kan undersøges og udfordre det enkelte barn.

Til emneuger udnytter vi de forskellige pædagogers kompetencer, som videregiver vigtig læring og ny inspiration. Eks. indenfor børneyoga og børnegymnastik. Ved emneuger udendørs bruges ofte boldbanerne og kælkebakken uden for børnehavens område, hvor børnene udfordres med diverse fysisk aktive aktiviteter. Skriftligt materiale og evalueringer fra alle emneuger sættes i mapper til evaluering og senere inspiration til det øvrige personale.

Det fysiske læringsmiljø er rimelig udfordrende på vores legeplads med mulighed for at gynge, cykle, klatre, leg i buske, legehuse og sandkasse. Der er dog plads til forbedringer eks. med flere gynger, vipper, udekøkken, huler, køkkenhave, hyggekrege med dufthave etc. Det er vigtigt, at vi voksne skaber handlerum/læringsmiljøer, der giver børnene relevante og alderssvarende udfordringer samtidig med, at det er vigtigt, at vi er engagerede og medspillende således, at barnet både udvikler sig og får nye oplevelser/udfordringer. Der skal være plads til uforstyrret leg og fordybelse.

Krop, sanser og bevægelse stimuleres og udfordres ligeledes på stuerne, hvor der er mulighed for at tumle, gemme sig i huler, være med til at lave mad og smage på det, synge og lege til samling. Vi laver sansedage med fodbad og massage, massage med bolde, børster og andet, går på forskellige materialer med bare fødder og massage historier, alt sammen til stille musik. Vi laver sanse/følekasser, vi maler på hænder og fødder og laver aftryk og meget andet.

Det er vigtigt, at vi voksne er nysgerrige, inspirerende, motiverende og ikke mindst aktive sammen med børnene således, at vi udvikler og stimulerer børnenes bevægelsesglæde og fælles gode oplevelser med de andre børn. Gennem de aktiviteter og ture vi laver sammen med børnene er det vigtigt, at vi udfordrer børnene, således at de udvikler sig alderssvarende og lærer at acceptere hinandens forskelligheder og fysiske formåen.

”Man lærer bedst, når man øver sig på kanten af sin formåen. Det betyder, at man kommer til at lave fejl, og for børnene handler det om at have mod og om at turde lave fejl.”

(DGI hæftet ”Slip Legen Fri” af Anne Brodersen, Mads Brodersen og Max Rasmussen)

Natur, udeliv og science

Naturen og oplevelser i den giver børnene det ideelle læringsrum til at udvikle deres trivsel, generelle udvikling, dannelse og læring. Dette sker gennem børnenes naturlige nysgerrighed, eksperimentering og spørgsmål. Børnene oplever og erfarer naturen samt lærer om natur og naturfænomener. Herved udvikler børnene en selvforømmelse - "hvem er jeg?" og "hvad kan jeg?". Børnene får desuden en forståelse for mennesket som en del af en større sammenhæng - "hvem er jeg i verden?".

Når vi kobler viden på de oplevelser og erfaringer, børnene gør sig i naturen og med naturfænomener, er det med til at understøtte børnenes læring og engagement. Det er vigtigt, at læring understøttes af det pædagogiske personales viden om natur og naturfænomener, at vi uddyber og taler med børnene om emnet samt inddrager og bearbejder børnenes naturoplevelser og erfaringer. Det kræver eventuelt, at der søges ny viden sammen med børnene gennem eksperimenter, bøger, iPad eller film.

Det er vigtigt, at vi er bevidste om vores pædagogiske rolle som rollemodel - at vi udviser nysgerrighed og lyst til at gå på opdagelse med børnene. Det er vigtigt, at vi i børnehaven får skabt nogle udfordrende og spændende

læringsmiljøer, hvor børnene både udfordrer sig selv og udvikler ny viden eksempelvis om

bæredygtighed, hvor der er fokus på forskellige emner som fx madspild og affaldssortering/skrald i naturen.

Udeliv fremmer børns trivsel og udvikling, da det dels giver mulighed for uforstyrret leg i grønne omgivelser og dels mulighed for ro og fordybelse. Uderummet giver børnene mulighed for nye kropslige og sansemæssige erfaringer samt social udvikling herunder fællesskabsfølelse.

Uderummet fremmer børnenes fysiske aktivitet og giver alle muligheder for at bringe alle sanser i spil, hvilket har stor betydning for børns motoriske udvikling og kropslige bevidsthed.

Udeliv giver nogle særlige rammer for de mere vilde og mere risikofyldte lege, som at klatre i træer/ klatretårn og fangelege/ tumlelege. Børnene har mulighed for at bruge deres fantasi, når naturmaterialer inddrages i legen.

Science er en særlig tilgang til at forstå og begribe verden. Børn har altid været nysgerrige, undersøgende og eksperimenterende, og her er det vigtigt, at vi som pædagogisk personale understøtter børnenes begyndende forståelse for naturvidenskabelige fænomener, teknologi og matematisk opmærksomhed. Vi skal sammen med børnene være eksperimenterende, legende, undersøgende, sansende og analyserende. Science foregår overalt i vores hverdag, hvor vi sammen med børnene bliver klogere på verden. For at fastholde børnenes opmærksomhed, fremme opdagelse af forskelle og ligheder samt fremmer udforskningen, er det vigtigt med de rette spørgsmål.

Vi har nogle fantastiske muligheder i vores nærmiljø med skov og spejderplads meget tæt på. Dette benytter vi os ofte af og går ture i skoven, leger og undersøger dyre og plantelivet på vores vej, vand der er frosset til is, hvilke træer kommer vi forbi og meget mere. Ind imellem har vi små glas med forstørrelsesglas i låget med på tur og undersøger de smådyr, vi møder på vores vej. Vi har set en død muldvarp og set hvordan, der sættes fælder. Træstubbe og mos vendes og børnene finder diverse smådyr. Alle sanserne påvirkes og udvikles samt ny viden læres.

Årets gang følges tæt og der tages billeder og laves piccollager, som hænges op på stuen af naturen både forår, sommer, efterår og vinter.

Vi har ofte fokus på naturen og udeliv, når vi har emneuge, hvor alle børnene er med til at plante, så og lege i naturen og meget andet.

Grupperne sætter fokus på forskellige emner i løbet af året. Vi fanger f.eks. haletudser og følger processen fra æg til tudse, eller udvikler sommerfugle og vandrende pinde. På legepladsen

vokser der brombær og jordbær, som børnene kan spise, og der sås eller plantes diverse blomster og grøntsager.

Vedr. bæredygtighed arbejder de ældste børn med emnet "Skraldiade", som er et koncept vedr. genbrug og skrald. Mellemgruppen samler ofte skrald på deres ture i naturen, så det er en nødvendighed at have en pose eller to med til at indsamle skraldet i. Børnehaven deltager desuden i den store skraldindsamling, hvor vi går rundt om børnehaven og skolen og indsamler skrald.

Det er vigtigt, at vi har fokus på at videreudvikle vores legeplads således, at den fortsat er udfordrende for alle aldersgrupper og samtidig, at vi indretter med afgrænsede rum, der giver tid til ro, fordybelse og tryghed. Samtidig skal den kunne være inspirerende til, at børnene bruger deres fantasi. Der er plads til forbedringer på vores nuværende legeplads.

Kultur, æstetik og fællesskab

Vi ønsker at skabe et pædagogisk læringsmiljø, hvor børnene, tilpasset deres udviklingstrin, tilegner sig erfaringer med kultur, æstetik og fællesskab.

Vi vil formidle kultur, der kan forankre værdier, som kan fungere som rettesnor ift. at orientere sig og handle på en hensynsfuld, demokratisk og respektfuld måde. Naturligvis vil vores Grundtvig-Koldske værdigrundlag, som friskolebørnehave være vores fundament. Desuden vil vi i vores læringsmiljø understøtte forpligtende fællesskaber og sikre sammenhæng til både skole og lokalsamfund.

Kultur

I løbet af året tilbyder vi børnene forskellige aktiviteter, som formidler den danske kulturarv. Det være sig højtiderne og andre danske traditioner.

Vi afholder emneuger, hvor hele børnehaven fordyber sig i et tema, hvor vi bl.a. kreativt, musisk, motorisk m.m. får styrket børnenes kompetencer.

Vores årshjul byder på fejring af fastelavn, hvor vi bl.a. er kreative, synger, bager fastelavnsboller og slår katten af tønden. Som et kulturelt indslag er vi publikum til skolens teaterforestilling i februar måned. Her får børnene en æstetisk oplevelse direkte i mødet med musik og scenekunst.

Desuden formidler vi i forbindelse med påsken, særligt for de ældste børn, baggrunden for, hvorfor vi fejrer påske. Ydermere er vi i alle børnegrupper kreative, spiser påskefrokost og finder påskeæg i skolegården sammen med resten af skolen.

I forbindelse med jul formidler vi som pædagogisk personale mange danske juletraditioner, som er dybt forankret i vores kulturarv.

Vi afholder bl.a. luciaoptog med de ældste børn for hele børnehaven og forældregruppen. Desuden holder vi hver dag en samling med hver vores traditioner (f.eks. besøgsnisser, julesokker m.m.). Vi skruer op for de kreative aktiviteter med børnene ved bl.a. at bage julekager, lave julegaver til forældrene, klippe-klistre m.m. Vi afholder også en traditionel dansk julefrokost, synger julesange og deltager i julegudstjenesten i den lokale kirke sammen med skolen.

Igennem hele året lader vi os inspirere af de skiftende årstider, hvor vi sammen med børnene er nysgerrige, sansende og kreative i forhold til naturen udenfor.

Æstetik

I det pædagogiske læringsmiljø ønsker vi at understøtte æstetik som både indtryk og udtryk. Indtryksdimensionen består af børnenes egne æstetiske oplevelser (vi ser teaterforestillinger, som skolens egne elever har skrevet, vi synger og ser film), som giver dem mulighed for at dele, spejle og fortolke andre og egne livserfaringer, tanker og drømme.

Udtryksdimensionen er børnenes egen skabende praksis båret af lyst, kreativitet, nysgerrighed, sansning, fantasi og leg. Dette praktiserer vi dagligt i en eller anden form. Det kan være at skabe kunst ud af genbrugsmaterialer, male med hænder og fødder m.m. Her er vores rolle at tilbyde et læringsmiljø, der inddrager børn i processen, værdsætter fordybelsen og børnenes egne eksperimenterende udtryk.

Fællesskab

Vi vil som pædagogisk personale skabe et læringsmiljø, hvor børnene kan opleve, at deres måder at forvalte tid, rum, leg, venskaber og konflikter på bliver mødt med nysgerrighed og respekt. Desuden vil vi opfordre til et demokratisk fællesskab, der sikrer deltagelsesmulighed for alle. Vores læringsmiljø skal bidrage til at udvikle børns forståelse for egne værdier, kulturel baggrund og respekt for andres. Samtidig er vi sammen med skolen en del af et større fællesskab med baggrund i de Grundtvig/Koldske tanker.

I praksis betyder det, at vi vægter fortælling, sang og musik samt har en anerkendende tilgang til det enkelte barn samtidig med, at vi lærer børnene at indgå i forpligtende fællesskaber. Førskolegruppen deltager i morgensamling på skolen to gange i ugen. Her oplever vi fællesskabet i et større perspektiv.

Desuden vægter vi som pædagogisk personale at indgå et forpligtende forældresamarbejde med en ligeværdig dialog, så alle har mulighed for at føle sig som en del af friskolens og børnehavens fællesskab.

Udarbejdet af personalet i Vejen Friskoles Børnehave

Juli 2020

Evalueret 24

Fokuspunkter/Nedslag 2023/2024	
<p>Overordnet struktur:</p> <p>Vi er p.t. aldersopdelte på vores tre stuer. Dette kan vi se meget kvalitet i. De sidste år oplever vi dog, at vi tidligt på året kommer op på mange børn tidligt på året hos de yngste. Børnene starter når de er 2,9 år og hvis de fylder 2,9 tidligt på året bliver vi mere end de ønskede 20 på en stue inden sommerferien. Af denne grund har vi i år være nødsaget til at søge om opnormering til 70 børn. For at undgå store forskelle på antallet af børn på stuerne har vi besluttet at ændre vores stuestruktur.</p> <p>Update 1/8 24: Vi er nu i mål og har ændret vores struktur til to modtagergrupper og det sidste år de går i børnehaven er de en samlet gruppe.</p>	<p>Mål:</p> <p>Vores mål for efterår 2024 er at få implementeret en ny struktur hvor vi får to modtagestuer og en gruppe hvor vi samler de kommende skolebørn hel det sidste år de går i børnehaven. At have alle de ældste samlet i en gruppe det sidste år de går i børnehaven fungerer rigtig godt, her arbejder vi hele året henimod en god skolestart.</p> <ul style="list-style-type: none"> - At få implementeret den nye struktur så glidende som muligt. - Vi vil undgå flaskehalsen med alt for mange børn på stuerne. - De mindste børn kan spejle sig i de lidt ældre børn og hurtigere lære rutinerne i børnehaven. - Opgaven med at modtage nye børn, såsom opstartssamtaler, ½ årssamtaler, m.m. vil blive fordelt på to stuer og dermed også fordelt imellem flere pædagoger. -

Overgang fra bhv til skole: Vi har for to år siden lavet en forældreundersøgelse i forhold til at udvikle vores arbejde med de kommende skolebørn. Vi har igen evalueret vores pædagogiske praksis og set nærmere på vores struktur i forhold til overgangen fra bhv til skole. Vores samarbejde med skolen i forhold til at børnene får en tryk start i skole er evalueret med deltagelse af skolens ledelse, SFO personale og børnehaveklasselæreren.

Mål:

- Fortsat hvert år evaluere med skoleledelsen, bhv. Kl. lærer og SFO personale vores "køreplan" for overgangsarbejde.
- Skarpe på hvad kalder gruppen på.
- Fokus på nærmeste udviklingszone i gruppen som helhed samt individuelt.
- Skabe trygt dagligt læringsmiljø, der øger børnenes motivation for læring.
- Understøtte børnenes evner i forhold til læringsparathed
- De voksne omkring børnene, udvikler tillidsbaserede relationer til de enkelte børn, samt gruppen som helhed.